

KRAJINSKI PARK SEČOVELJSKE SOLINE

Krajinski park Sečoveljske soline s površino približno 6,5 km² leži na skrajnem jugozahodnem delu Slovenije, tik ob meji z Republiko Hrvaško, v južnem delu občine Piran. Severni del Parka, kjer še poteka aktivna pridelava soli, se imenuje Lera. Od južnega dela Parka, imenovanega Fontanigge, ga deli kanal Grande - Drnica. Sečoveljske soline so skupaj z bližnjimi Strunjanskimi solinami najbolj severno ležeče še delujoče soline v Sredozemlju. So ene redkih solin, kjer se sol še prideluje po več stoletij starih postopkih.

Na Fontaniggeh je bila pridelava soli v 60.-ih letih prejšnjega stoletja opuščena, v okviru dejavnosti Muzeja solinarstva pa se še prideluje sol na način, ki izvira iz 14. stoletja. Vsako solno polje je tu predstavljal samostojno solino, z lastnimi bazeni za zgoščevanje morske vode in kristalizacijo. Na Leri so solna polja, namenjena kristalizaciji soli, ločena od polj za zgoščevanje morske vode (bazeni za izhlapevanje). Razlika med obema načinoma pridelave soli je torej v tehnološkem postopku, ki se veže na pripravo slanice, žetev in skladiščenje soli ter različna delovna orodja. Skupna značilnost pa je, da solinarji na dnu solnih polj na Leri in na Fontaniggeh gojijo "petolo", posebno vrsto biosedimenta, ki preprečuje prehajanje morskega blata v sol in zadržuje vgrajevanje posameznih ionov v sol.

Vlada Republike Slovenije je leta 2001 območje Sečoveljskih solin razglasila za krajinski park, območje Muzeja solinarstva pa za kulturni spomenik državnega pomena. Leta 1993 so Sečoveljske soline postale prvo slovensko mokrišče, uvrščeno na seznam mednarodno pomembnih močvirij pod okriljem Ramsarske konvencije.

Slani svet

Submediteransko podnebje, visoka slanost vode v plitvih bazenih in pridelava soli na tradicionalen način ustvarjajo posebne ekološke razmere, le-te pa podpirajo veliko pestrost vrst in njihovih življenjskih prostorov.

Na Leri so značilna bivališča rastlinskih in živalskih vrst (habitati), omejena na različno slana solna polja, solinske kanale in nasipe. Še bolj pestra življenjska okolja so na območju Fontanigge: tu so trstičja, halofitni travniki, suhi, goli ali delno porasli bazeni in otoki v solinskih bazenih, poloji, različni habitatni tipi na brežinah. Tudi ostanki solinarskih hiš so vabljeni za nekatere vrste. Fontanigge

obroblijo grmišča ter suhi in vlažni kraški travniki, visokomorske nasipe na zahodu pa obliva plitvo morje.

Ljubiteljice soli

Za slana tla v solinah so značilne slanuše (halofiti). Te rastline imajo večinoma omesenele liste in steblo, saj trpijo sušo, ker jim sladka voda ni dostopna. Med njimi so najbolj značilni osočnik (*Salicornia patula*), grmičasti členkar (*Arthrocnemum fruticosum*), lobodevec (*Halimione portulacoides*) in obrežna lobodika (*Suaeda maritima*). Najbolj privlačna slanuša pa je mrežica (*Limonium serotinum*) z drobnimi vijoličastimi cvetovi in solnimi žlezami na listih. Jeseni se halofiti zaradi pomanjkanja dušika obarvajo v rdeče-vijolično barvo.

Vse živo...

Značilna vrsta solnih bazenov je solinski rakec (*Artemia parthenogenetica*), komaj centimeter velika živo rdeča vrsta planktona. Na visoko slanost vode v bazenih je prilagojena tudi riba solinarka (*Aphanius fasciatus*).

Med izredno pestrim živalskim svetom posebej izstopa favna ptic; skupno je bilo ugotovljenih že prek 270 ptičjih vrst, od katerih jih tu gnezdi okoli 90. Rdečenogemu polojniku (*Himantopus himantopus*) in mali čigri (*Sterna albifrons*) so Sečoveljske soline edino redno gnezdišče pri nas, za rumenonogega galeba (*Larus cachinnans*), navadno čigro (*Sterna hirundo*) in beločelega deževnika (*Chandrius alexandrinus*) pa je tu najpomembnejše gnezdišče v Sloveniji. Še bolj pestra je favna ptic spomladi in jeseni, ko se v solinah ustavljajo množice ptic na selitveni poti med Evropo in Afriko. V solinah se vse leto zadržujejo tudi tri vrste čapelj, ki pa tu ne gnezdiijo: večji sta velika bela čaplja (*Egretta alba*) in siva čaplja (*Ardea cinerea*), manjša pa je mala bela čaplja (*Egretta garzetta*).

Solinarska dediščina

Kulturna dediščina Piranskih solin odseva stoletno življenje in delo solinarjev severovzhodne obale Jadranskega morja. Najstarejša je ohranjen v bazenu Fontanigge v Sečoveljskih solinah, kjer ruševine solinarskih hiš, sledi solnih polj, brežine in kanali pričajo o Starih Piranskih solinah, delujočih do 60-ih let prejšnjega stoletja. Kulturno dediščino Starih Piranskih solin ohranja, varuje in prikazuje Muzej solinarstva ob kanalu Giassi. Tehniška dediščina so celotne soline Lera in Strunjan. Tu moderniziran postopek pridelovanja soli posodablja srednjeveško tradicijo Starih Piranskih solin, v žetvi soli pa ohranja njene značilnosti.